

Megjelent az SJPG szülőújság 2002. decemberi első számában

Amikor a Szülőtanács arra kért, hogy az induló újságba szabadon választott, elvi jelentőségű, de mégis aktuális témáról írjak, a szabadság nem könnyítette meg a választást. Aktuális témák tekintetében ugyanis - sajnos? vagy szerencsére? - iskolánk a bőség zavarával szolgál. Elvi jelentőségre pedig szinte minden konkrét problémánk szert tesz azáltal, hogy mérni lehet rajtuk elveink és céljaink gyakorlati megvalósulását, vagy éppen meg-nem-valósulását. Hogyan válasszak a sok közül? Amikor viszont azon kezdtem el tûnõdni, miért nem rontja el ez a dilemma a Szülőtanács újságindító szándéka fölötti tartós örömet, eldõlt a kérdés: arról fogok írni, miért örülök ennek a szándéknak, illetve mit remélek ettõl az újságtól. S a kifejtés elõtt meg is elõlegezhetem a választ. Azt remélem, hogy éppen ebben segít: **KONKRÉT PROBLÉMÁKON - a szülõkkel együttmûködve - MÉRNI ELVEINK ÉS CÉLJAINK GYAKORLATI MEGVALÓSULÁSÁT, VAGY ÉPPEN MEG-NEM-VALÓSULÁSÁT.** Szeretném ezeket az elveket és célokat - kissé összevonva és rövidítve - idézni pedagógiai programunkból (a szó szerinti részeket dõlt betûvel): *A rendszerváltás utáni és ezredforduló helyzetben, amelyben a megoldásra sehol sem kínálkoznak kipróbált és bevált receptek, Magyarországon is megnõtt az egyes ember helytállásának, eligazodni-tudásának és személyes - elsõsorban lelki-szellemi - teherbírásának jelentõsége;... ezért abban az életsegítségben, melyet iskolánk adni akar, a keresztyén hitnek nem csupán értékrend meghatározó szerepe van. Azt szeretnénk elérni, hogy diákjaink számára a személyesen megélt hit személyes erõforrást jelentsen; ... ne csupán receptként szolgáljon, hanem az önálló, felelõs gondolkodással összekapcsolódva minden helyzetben képessé tegye õket a jó és rossz, az igaz és a hamis közötti különbségtételre...*

De természetesen fontosnak

tartjuk azt is, hogy a

diákokban

határozott értékrend alakuljon ki, s az önálló kritikus gondolkodásnak, az erkölcsi ítélõképességnek és az ízlésnek (az emberi élet minden területére kiterjedõ, az értékek iránti érzékenységen alapuló helyzetfelismerõ képességnek) azonos - keresztyén - alapokon való kimûvelése folyjék az iskolában. Tudatában vagyunk annak, hogy mindez csak akkor lehet eredményes, ha a diákok részérõl önkéntes és tudatos szabad választás alapján történik. Fontos..., hogy a diákok képesek legyenek megállni és talpon maradni a mai erõsen teljesítménycentrikus világban; de csakis úgy, hogy õnagukra és másokra nézve is elfogadják azt, hogy az ember értéke nem azonos a teljesítményeivel (a pontszámokkal, osztályzatokkal). Meg kell szüntetnünk - legalábbis diákjaink gondolkodásában - azt a teljesen torz felfogást, amely a kétkezi munkás és a diplomás, a szegény és a gazdag között emberi érték és társadalmi hasznosság tekintetében a bizonyítvány, a végzettség, a vagyoni helyzet alapján tesz különbséget. Ezért... a mai magyar társadalomban sokhelyütt élõ téves és torz "elit"-felfogással szemben (mely legtöbbször csak rang- és fölénytudattal párosult csoport- vagy réteg-öntudat), a valódi elit feladatát és felelõsségét is tudatosítanunk kell minden diákunkban; s azt is, hogy a társadalom számára végzett tevékenységüket szolgálatnak tekinték, és annak értékét ne bizonyítványuk vagy diplomájuk "rangjában";, fizetésük mértékében, hanem elvégzett munkájuk minõségében lássák. Elveink tehát szemlátomást szépek, s hisszük, hogy igazak és nemesek is. Aki hozzánk jön (tanár, szülõ, diák), el tudja fogadni és el is fogadja õket, többségük az azonosulás és egyetértés, kisebb részük a barátságos lojalitás vagy a jóindulatú érdeklõdés szintjén; s ez a harmonikus együttdolgozás szempontjából elegendõ. Megfogalmazásuk hosszabb távra szól, és lényegi érvényességüket, úgy gondolom, sokáig nem fogják elveszteni, legfeljebb idõnként

ponto-sításra vagy módosításra szorulnak a minket körülvevő valóság bizonyos változásainak következtében.

Gyakorlatunk

ezzel szemben mindennapi - és nem mindig sikeres - küzdelem a lehetőségek, körülmények és adottságok szorításában (ideértve saját személyes adottságainkat is), szakítópróba az elképzelés és a megvalósulás, álom és valóság, a magas mérce és a képességeink elégtelensége között. Itt tehát nagyon is szükség van a mindennapi - azonnali, folyamatos - kontrollra és esetenként a gyors korrekcióra is.

Konfliktusaink

is e mindennapi küzdelemben jelentkeznek és abból táplálkoznak. Ebben a szorításban - elveink hiába szépek és nemesek - megnyilvánulásaink (szavaink, tetteink) nem mindig szépek és nemesek, hanem ellenkezőleg: gyakran árnyalatlanok, bántóak, barátságtalanok, bénák, elsietettek, fáradtak, figyelmetlenek, indulatosak, ingerültek, kapkodóak, keserűek, nyersék, óva-toskodók, tapintatlanok, türelmetlenek, ügyetlenek, zavaróak, olykor elfogultak és igazságtalanok - vagy legalábbis az érintett másik fél több-kevesebb okkal ilyennek érezheti őket. S ha ilyennek érzi őket, akkor a hatás is ennek megfelelő, függetlenül a vallott elvektől és a kétségtelenül létező jó szándékoktól. Ez a helyzetkép az oktatási-nevelési háromszög minden tagjára (tanár, diák, szülő) a dialógusnak minden létező felállásában egyformán érvényes. Ilyenkor áll elő az a helyzet, amelyben a másik fél az indulatosságot és türelmetlenséget ellenségességnek, a tapintatlanságot, nyersséget és figyelmetlenséget durvaságnak, a túlzott tapintatot képmutatásnak vagy az őszinteség hiányának, a fáradt, keserű vagy elsietett véleményt elfogultságnak érzi, s az egész helyzet magyarázatát a jóindulat hiányában látja. (Pedig magyarázat nagyon sokféle volna még, mentség is néhány, azonban ezeket általában a magunk számára szoktuk megkeresni, a vitapartner számára csak nagyon ritkán.) Ebben a helyzetben sok minden lehetséges, egy dolog azonban biztosan nem: hogy a problémát magát a tisztánlátás érdekében nyugodtan és eredményesen meg lehessen beszélni. Azt elmondottakból remélhetőleg világos az, amit a tantestület nevében szeretnék ki is mondani: nem tartjuk magunkat - a szép és igaz elvek birtokában sem - hibátlannak, sőt éppen azokhoz mérve nagyon is esendőnek. De épp ezért szükséges, hogy vita esetén mindenki - magam és munkatársaim éppúgy, mint a diákok és a szülők - minden konkrét esetben tételezzon fel a másik félben annyi jóindulatot, mint amennyit saját magában érez. Így párbeszédeink - kritikus vitában is, sőt akkor igazán - a valóság jobb érzékeléséhez segítenek, és nem válnak a vádolás-védekezés vagy a dramatizálás-bagatellizálás értelmetlen és terméketlen alkalmává. Ezért örülök évek óta annak, hogy együttműködésünk az iskola Szülőtanácsával annak megalakulásától kezdve a tisztánlátást segítő párbeszédnek színtere; s ezért örülök annak, hogy az együttműködés tovább bővül a most induló újságnak a lapjain is. Tartalmas, eredményes és hosszú életet kívánok neki.